

Määräykset ja ohjeet 2011:33

Määräys 24/011/2011

YLEISTEN KIELITUTKINTOJEN PERUSTEET 2011

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

© Opetushallitus

ISBN 978-952-13-4961-4 (nide)

ISBN 978-952-13-4962-1 (pdf)

ISSN-L 1798-887X

ISSN 1798-887X (painettu)

ISSN 1798-8888 (verkkojulkaisu)

Taitto Pirjo Nylund

Juvenes Print – Tampereen yliopistopaino Oy 2011

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

DNO	24/011/2011
MÄÄRÄYS	Velvoittavana noudatettava
PÄIVÄMÄÄRÄ	30.11.2011
Voimassaoloaika	1.12.2011 alkaen toistaiseksi
Säännökset joihin toimivalta määräyksen antamiseen perustuu	L 964/2004, 2 § A 1163/2004, 5 § A 1109/2011
Kumooa määräyksen	55/011/2001

Yleisten kielitutkintojen perusteet

Opetushallitus on päättänyt Yleisten kielitutkintojen perusteista, joita on noudatettava 1.12.2011 lukien toistaiseksi. Kielitutkintotoimikunta, tutkinnon järjestäjät, tutkintojen laatijat ja arvioijat eivät voi jättää noudattamatta yleisten kielitutkintojen perusteita tai poiketa niistä.

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Johtaja

Jorma Kauppinen

Sisältö

1	Johdanto	7
2	Tutkintojen sisältö	7
3	Kielitaidon tasojen kuvausasteikko	7
4	Aihealueet	9
5	Kielenkäyttötarkoitukset	9
6	Yleisten kielitutkintojen tutkintotehtävät	10
6.1	Puheen ymmärtämisen osakoe	10
6.2	Puhumisen osakoe	10
6.3	Tekstin ymmärtämisen osakoe	10
6.4	Kirjoittamisen osakoe	11
7	Suoritusten arviointi	11
8	Todistukset	11
9	Erityisjärjestelyjä tarvitsevat tutkinnonsuorittajat	11
	Liitteet	13
1	Taitotasojen kuvaukset	13
2	Aihealueet	16
3	Kielenkäyttötarkoitukset	19
4	Todistusmalli	21

1 Johdanto

Yleisillä kielitutkinnoilla arvioidaan aikuisen toiminnallista kielitaitoa. Käsite toiminnallinen kielitaito viittaa siihen, miten luontevasti ja sujuvasti henkilö suoriutuu eri tilanteista ja tehtävistä, joissa vaaditaan kielen ymmärtämistä ja tuottamista.

Yleiset kielitutkinnot suoritetaan perus-, keski- tai ylimmällä tasolla. Osallistuja valitsee itse, minkä tasoiseen tutkintoon hän osallistuu. Perustason tutkinto kohdistetaan taitotasoasteikon tasoille 1–2, keskitason tutkinto tasoille 3–4 ja ylimmän tason tutkinto tasoille 5–6.

Kaikissa yleisten kielitutkintojen tutkinnoissa on neljä osakoetta: puheen ymmärtäminen, puhuminen, tekstin ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Suoritukset arvioidaan arviointiperusteiden mukaisesti, ja osallistujille annetaan todistus, jossa on numeerisesti ilmaistu kielitaitoprofiili eli erillinen taitotasoarvio kaikista neljästä osakokeesta.

Eri kielten tutkinnot ovat vertailukelpoisia siten, että taitotaso vastaa samanlaista toiminnallista kielitaitoa eri kielissä.

Yleisissä kielitutkinnoissa on mahdollista osoittaa kielitaito riippumatta siitä, miten sen on hankkinut.

2 Tutkintojen sisältö

Yleiset kielitutkinnot testaavat taitoa viestiä vieraalla tai toisella kielellä. Tutkinnot laaditaan niin, että kielitaitoa arvioidaan samankaltaisissa tilanteissa, joita kielenkäyttäjät erilaisissa viestintätilanteissa kohtaavat. Tutkintojen sisältö määräytyy näissä perusteissa kuvattujen aihealueiden ja kielenkäyttötarkoitusten mukaan. Kielitaidon määritykset ovat samankaltaisia myös kansainvälisissä kommunikatiivista kielitaitoa testaavissa tutkinnoissa.

3 Kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Yleisissä kielitutkinnoissa kielitaidon kehittyminen kuvataan taitotasoasteikkoa käyttäen. Arviot kielitaidosta annetaan kuusiportaisen taitotasoasteikon avulla, joka on yhteismitallinen yleiseurooppalaisen viitekehysten¹ taitotasoasteikon kanssa. Taitotasoasteikko on sovellettavissa myös muihin kuin tutkintoon suoranaisesti liittyviin tarkoituksiin. Esimerkiksi työnantaja voi käyttää asteikkoa määrittellessään, millaista kielitaitotasoa eri työtehtävät vaativat. Koulutus-

¹ Eurooppalainen viitekehys. Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteinen eurooppalainen viitekehys. 2003. WSOY.

ten suunnittelussa voidaan asteikkoa hyödyntää opetussuunnitelmia laadittaessa. Myös tutkinnonsuorittaja voi asettaa omat tavoitteensa asteikon mukaisesti ja hyödyntää sitä itsearvioinnin välineenä.

Asteikon lisäksi tutkinnonsuorittajan on hyödyllistä perehtyä aihealueisiin ja kielenkäyttötarkoituksiin, jotka on määritelty kullekin tutkintotasolle (perus-, keski- ja ylin taso) erikseen.

Seuraavassa on määritelty kuusiportainen taitotasosteikko, joka on yleisten kielitutkintojen sovellus yleiseurooppalaisesta viitekehystä:

6 → Ymmärtää vaikeuksista kaikenlaista puhuttua ja kirjoitettua kieltä. Ilmausten hienot sävyerot tuottavat enää harvoin vaikeuksia. Puhuu ja kirjoittaa erittäin sujuvasti tilanteeseen sopivalla tyylillä ja pystyy ilmaisemaan hienojakin merkitysvaihteita. Kieliopin ja sanaston hallinta on varmaa lähes kaikissa tilanteissa, ja pienetkin puutteet ovat harvinaisia.

5 → Ymmärtää kaikenlaista normaalitempoista puhetta, vaikka joskus ymmärtäminen voi vaatia ponnistelua, jos aihepiiri tai asian käsittely on vierasta. Ymmärtää rakenteellisesti ja kielellisesti monimutkaisia tekstejä ja oman aikamme kirjallisuutta. Puhuu ja kirjoittaa selkeästi ja sujuvasti erilaisista aiheista, mutta harvinaisten sanojen ja monimutkaisten lauserakenteiden käyttö saattaa kuitenkin tuottaa vaikeuksia.

4 → Ymmärtää normaalitempoista puhetta yleisistä aihepiireistä, mutta joitakin yksityiskohtia saattaa jäädä ymmärtämättä. Nopea puhekieli ja murteellisuudet tuottavat kuitenkin vaikeuksia. Ymmärtää vaivatta yleisiä aihepiirejä käsitteleviä tekstejä, joskin muutamat tekstin välittämät sävyerot voivat jäädä epäselviksi. Selviää melko hyvin erilaisissa sekä virallisissa että epävirallisissa puhetilanteissa. Pystyy kirjoittamaan sekä yksityisiä että puolivirallisia tekstejä ja esittämään ajatuksiaan yhtenäisinä kokonaisuuksina.

3 → Ymmärtää pidempää yhtäjaksoista puhetta ja keskeisen ajatuksen monista televisio- ja radio-ohjelmista, jos aihepiiri on tuttu ja puhetempo normaali. Ymmärtää tavallisia jokapäiväisen elämän tekstejä, mutta vaativimmat tekstit, joiden aihepiiri on vieras, saattavat tuottaa vaikeuksia. Selviää tavallisimmissa käytännön puhetilanteissa ja pystyy kirjoittamaan yksinkertaista, yhtenäistä tekstiä tavallisista aiheista, vaikkakin kieliopilliset ja sanastolliset puutteet toisinaan vaikeuttavat ymmärtämistä.

2 → Ymmärtää selkeää ja yksinkertaistettua puhetta, joka käsittelee jokapäiväisiä ja tuttuja asioita. Ymmärtää helposti lyhyitä, yksinkertaisia tekstejä ja saa selville pääasiat jokapäiväisen elämän aihepiirejä käsittelevistä teksteistä. Selviää rutiininomaisissa yksinkertaista tiedonvaihtoa vaativissa puhetilanteissa, vaikka ääntäminen tai kielen hallinta voi olla vielä puutteellista. Pystyy kirjoittamaan suppeita, yksinkertaisia tekstejä jokapäiväisistä asioista, mutta teksti voi olla hajanainen.

1 → Ymmärtää hitaasta ja selkeästä puheesta yksinkertaisia perustason ilmauksia, jotka liittyvät suoraan omaan elämään tai jotka koskevat välitöntä konkreet-

tista ympäristöä. Pystyy ymmärtämään joitakin asioita helppotajuisista ja lyhyistä teksteistä. Selviää kaikkein yksinkertaisimmissa puhetilanteissa, mutta puhe on hidasta ja hyvin katkonaista ja ääntämisessä ja/tai kielen hallinnassa voi olla puutteita. Pystyy kirjoittamaan erittäin lyhyitä tekstejä, joissa on lukuisia kielellisiä puutteita.

Asteikosta on täsmennetyt kuvaukset osakokeittain liitteessä 1.

4 Aihealueet

Tutkinnon aihealueet ovat perus-, keski- ja ylimmän tason tutkinnoissa samat, vain vaatimustaso vaihtelee tutkintotason mukaan. Tutkinnon aihealueet ovat seuraavat:

- A Minä ja taustani
- B Koti ja asuminen
- C Kauppa ja palvelut
- D Kulttuuri
- E Matkustaminen
- F Terveys ja hyvinvointi
- G Työ
- H Ympäristö
- I Yhteiskunta

Yksityiskohtaisempi, tutkintotasojen mukaan jaoteltu aihealueluettelo on liitteessä 2.

5 Kielenkäyttötarkoitukset

Kielenkäyttötarkoitukset (eli funktiot) ovat kaikilla tutkintotasoilla samat, vain ilmaisulta vaadittava laajuus ja monipuolisuus vaihtelevat kielitaitotason mukaan. Perustasolla on tärkeää, että osallistuja pystyy ilmaisemaan tarkoituksensa ainakin lyhyesti, keskitasolla edellytetään jo luontevampaa ja paremmin tilanteeseen soveltuvaa ilmaisua, ja ylimmällä tasolla osallistujan tulee pystyä tehokkaaseen ja luontevaan tilanteen ja tarkoituksen mukaiseen ilmaisuun. Seuraavassa luettelossa esitetään keskeiset tutkintoihin sisältyvät kielenkäyttötarkoitukset.

- A Tietojen antaminen, selostaminen ja kysyminen
- B Mieliapiteiden ja asenteiden ilmaiseminen
- C Tunteiden ilmaiseminen ja kysyminen
- D Asioiden hoitaminen
- E Sosiaalisten käytänteiden ja normien mukaan toimiminen
- F Viestinnän säätely

Kielenkäyttötarkoitukset esitellään tutkintotasojen mukaan jaoteltuina liitteessä 3.

6 Yleisten kielitutkintojen tutkintotehtävät

Yleisten kielitutkintojen tutkinnot koostuvat kaikilla tutkintotasoilla neljästä osakokeesta, jotka ovat puheen ymmärtäminen, puhuminen, tekstin ymmärtäminen ja kirjoittaminen. Perus- ja keskitason tutkinnoissa puhumisen koe tehdään kielistudiossa; ylimmän tason puhumisen osakoe sisältää studio-osan lisäksi myös haastattelun. Ruotsin ja suomen kielen perustason puhumisen koe suoritetaan kuitenkin haastatteluna.

6.1 Puheen ymmärtämisen osakoe

Puheen ymmärtämisen tehtävissä käytetään materiaalina esimerkiksi keskusteluja, haastatteluja, puhelinvastaajaviestejä, kuulutuksia, uutisia, tiedotuksia ja mainoksia. Kullakin tutkintokerralla on useita erilaisia kuunneltavia katkelmia. Ymmärtämistä koskevat kysymykset kohdistuvat esimerkiksi pääasioiden, yksityiskohtien ja kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Tehtävät kuunnellaan yhdestä kahdesta kertaan. Kuultavan materiaalin haastavuus, esimerkiksi sanasto, puhetempo ja aihepiirit sekä kysymysten vaikeustaso muokataan tutkintotasolle sopivaksi.

6.2 Puhumisen osakoe

Puhumistaitoa arvioidaan perus-, keski- ja ylimmällä tasolla studiossa (poikkeuksena ruotsin ja suomen kielen perustaso) tehtävillä, joissa esimerkiksi osallistutaan simuloituihin keskusteluihin, reagoidaan annetuissa tilanteissa sekä esittää mielipide tai kerrotaan jostakin annetusta aiheesta. Tämän lisäksi kaikkien kielten ylimmällä tasolla sekä ruotsin ja suomen kielen perustasolla on henkilökohtainen haastattelu. Kaikki kielistudiosuoritukset sekä ruotsin ja suomen perustason haastattelut äänitetään ja ylimmän tason haastattelut videoidaan arviointia varten. Puhumistehtävien haastavuus, esimerkiksi sanasto, aihepiirit ja kielenkäyttötarkoitukset muokataan tutkintotasolle sopivaksi.

6.3 Tekstin ymmärtämisen osakoe

Tekstin ymmärtämisen osakokeessa käytettäviä tekstityyppejä ovat esimerkiksi kirje, viesti, ilmoitus, mainos, uutinen ja kertomus. Kullakin tutkintokerralla on useita erilaisia tekstejä, jotka vaihtelevat pituudeltaan. Ymmärtämistä osoitetaan pääasiallisesti sisältökysymyksiin vastaamalla. Ymmärtämistä koskevat kysymykset kohdistuvat esimerkiksi pääasioiden, yksityiskohtien ja kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Luettavan materiaalin haastavuus, esimerkiksi sanasto ja aihepiirit sekä kysymysten vaikeustaso muokataan tutkintotasolle sopivaksi.

6.4 Kirjoittamisen osakoe

Kirjoittamisen osakokeessa kirjoitetaan kolme erityyppistä tekstiä, esimerkiksi viesti, kirje, mielipideteksti, valitus tai hakemus. Tehtävät ovat ohjattuja, ja ne voivat sisältää myös oheismateriaalia. Kirjoittamistehtävien haastavuus, esimerkiksi sanasto, aihepiirit ja kielenkäyttötarkoitukset muokataan tutkintotasolle sopivaksi.

7 Suoritusten arviointi

Yleisten kielitutkintojen arvioinnin pohjana on kuusiportainen kielitaidon taitotasoasteikko. Tutkintotehtävät laaditaan taitotasoasteikon mukaisiksi niin, että osallistujien kielitaito tulee arvioiduksi luotettavasti. Ymmärtämistehtävät arvioidaan pistein, jotka muutetaan taitotasoarvioiksi. Tuottamistehtävät arvioidaan kriteeriviitteisesti eli suoraan taitotasoasteikkoon pohjautuvien arviointikriteerien avulla. Kriteeriviitteisellä arvioinnilla tarkoitetaan sitä, että suoritusta verrataan tasokriteereihin, ei toisiin tutkintosuorituksiin.

Tutkintosuoritusten arvioijina toimivat koulutetut arvioijat. Arvioinnin yhdenmukaisuutta tuetaan jatkuvan koulutuksen, arviointityöstä saatavan palautteen ja tilastollisten analyysien avulla. Tutkinnonsuorittajan tasavertaisen kohtelun varmistamiseksi arvioija ei voi olla tutkinnonsuorittajan opettaja tai lähisukulainen.

8 Todistukset

Yleisen kielitutkinnon tietyn tason tutkinnon suorittamisesta annetaan todistus. Todistukseen merkitään erikseen kunkin osakokeen (puheen ymmärtäminen, puhuminen, tekstin ymmärtäminen ja kirjoittaminen) taitotasoarvio. Todistuksen kääntöpuolella on taitotasoasteikko. Perustason tutkinnosta voi saada *tasoarvioinnin alle 1, 1* tai *2*, keskitason tutkinnosta *tasoarvioinnin alle 3, 3* tai *4* ja ylimmän tason tutkinnosta *tasoarvioinnin alle 5, 5* tai *6*. Jos jonkin taidon osakoe on jäänyt kokonaan suorittamatta tai se on suoritettu vaillinaisesti, todistukseen tulee maininta kyseisen taidon kohdalle ”ei voida arvioida”.

9 Erityisjärjestelyjä tarvitsevat tutkinnon-suorittajat

Yleisiin kielitutkintoihin voi osallistua myös erityisjärjestelyjä tarvitseva henkilö, jolla on esimerkiksi dysleksia, kuulo- tai näkövaikeuksia. Ilmoittautumi-

sen yhteydessä henkilön tulee esittää asiasta lausunto, esimerkiksi lääkärintodistus. Todistuksen voi lääkärin lisäksi antaa myös erityisopettaja tai psykologi. Lausunnot tai todistuksesta tulee käydä ilmi, miten kyseinen vaikeus vaikuttaa tutkinnon suorittamiseen.

Erityisjärjestelyjä tarvitseva osallistuu samaan tutkintoon kuin muutkin. Erityisjärjestelyjä voivat olla tarvittaessa esimerkiksi lisäaika tehtävien suorittamiseen, vapauttaminen optisen lomakkeen täytöstä sekä mahdollisuus suorittaa tutkinto erillisessä tilassa, tietokoneella tai tekstisuurenoksia käyttäen. Tutkinnon erityisjärjestelyjä haetaan tutkintoon ilmoittautumisvaiheessa.

Erityisjärjestelyistä huolimatta tutkintosuoritus arvioidaan samoin kriteerein, joita yleisten kielitutkintojen suoritusten arvioinnissa muutoinkin käytetään. Viittomakieliset voidaan vapauttaa puhumisen ja puheen ymmärtämisen osakokeiden suorittamisesta.

Taitotasojen kuvaukset

Perustason tutkinnon taitotasojen kuvaukset

Puheen ymmärtäminen

1 → Ymmärtää hitaasta ja selkeästä puheesta perustason ilmauksia, jotka liittyvät suoraan omaan elämään tai koskevat välitöntä konkreettista ympäristöä. Ymmärtää lyhyiden, selkeiden ja yksinkertaisten esimerkiksi viestien ja kuulutusten keskeisen ajatuksen.

2 → Ymmärtää hitaahkoa, selkeää ja yksinkertaistettua puhetta, joka käsittelee jokapäiväisiä ja tuttuja asioita. Ymmärtää esimerkiksi helposti tunnistettavia tietoja ja toimintaohjeita sekä yksityiskohtia tutuista ja helppotajuisista aiheista. Pitkät puhejaksot ja laajat kokonaisuudet saattavat kuitenkin olla vaikeita ymmärtää.

Puhuminen

1 → Osaa kysyä ja vastata yksinkertaisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät välittömiä, jokapäiväisiä tarpeita ja pystyy käyttämään tavallisimpia fraaseja. Selviää kaikkein yksinkertaisimmissa puhetilanteissa, mutta viestintä voi olla hidasta ja/tai hyvin katkoista tai heikosti ymmärrettävää. Voi joutua käyttämään runsaasti ei-kielellisiä keinoja tullakseen ymmärretyksi.

2 → Selviää rutiininomaisissa puhetilanteissa, jotka vaativat yksinkertaista tiedonvaihtoa. Kielitaito rajaa kuitenkin paljolti sitä, mitä asioita puhuja pystyy käsittelemään. Viestin perillemeno edellyttää, että puhekumppani on valmis auttamaan puhujaa sanottavan muotoilemisessa. Ääntäminen ja/tai kielenhallinta voi olla ei-kohdekielenomaista, mikä vaatii kuulijalta paljon ja vaikeuttaa viestin perillemenoa.

Tekstin ymmärtäminen

1 → Ymmärtää joitakin asioita helppotajuisista ja yksinkertaisista teksteistä. Ymmärtää helposti yksinkertaisia lauseita, perussanontoja sekä tuttuja sanoja esimerkiksi ilmoituksista, viesteistä ja ruokalistoista.

2 → Ymmärtää helposti lyhyitä, yksinkertaisia tekstejä. Ymmärtää pääasioita tutuista jokapäiväisistä aiheista käsittelevistä teksteistä ja joitakin asioita myös yleisluonteisia aiheita käsittelevistä teksteistä.

Kirjoittaminen

1 → Pystyy kirjoittamaan erittäin lyhyitä tekstejä, kuten viestejä, postikortteja ja muutamia yksinkertaisia lauseita, jotka käsittelevät kirjoittajaa itseään. Teksti on sisällöltään erittäin niukkaa ja/tai hajanaista ja rakenteiltaan erittäin puutteellista, vaikkakin osin ymmärrettävää.

2 → Pystyy kirjoittamaan suppeita, yksinkertaisia tekstejä jokapäiväisistä asioista. Teksti voi kuitenkin olla hajanaista, ja siinä esiintyy vaikeasti ymmärrettäviä ilmauksia.

Keskittason tutkinnon taitotasojen kuvaukset

Puheen ymmärtäminen

3 → Ymmärtää pidempää yhtäjaksoista puhetta, jos aihepiiri on suhteellisen tuttu. Ymmärtää keskeisen ajatuksen puheesta, kuten monista televisio- ja radio-ohjelmista, jotka koskevat ajankohtaisia asioita ja joissa puhe on selkeää ja normaalitempoista. Normaalitympoinenkin puhe tuottaa kuitenkin välillä vaikeuksia, jos aihepiiri on vieras tai jos puhejakso on pitkä.

4 → Ymmärtää normaalitempoista puhetta yleisistä aihepiireistä eri tilanteissa, kuten keskusteltaessa kasvokkain tai kuunneltaessa radiota; vain yksityiskohtia saattaa jäädä ymmärtämättä. Abstraktit aiheet, nopea puhekieli ja murteellisuudet voivat vaikeuttaa ymmärtämistä.

Puhuminen

3 → Selviää tavallisimmissa käytännön puhetilanteissa ja pystyy olemaan aloitteellinen jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa. Puhe voi olla melko hidasta, mutta epäluonteivia katkoja ei esiinny kovin paljon. Tulee ymmärretyksi kielellisistä ja/tai ääntämisestä johdettavista puutteistaan huolimatta.

4 → Selviää melko hyvin sekä virallisissa että epävirallisissa puhetilanteissa ja pystyy puheessaan erottamaan jossakin määrin muodollisen ja epämuodollisen kielimuodon. Pystyy esittämään ja perustelevaan mielipiteensä ymmärrettävästi sekä kuvailemaan näkemäänsä, kuulemaansa ja kokemaansa. Joutuu vain harvoin käyttämään kiertoilmauksia arkielämän puhetilanteissa kielitaidon puutteellisuuden vuoksi.

Tekstin ymmärtäminen

3 → Ymmärtää tavallisia jokapäiväisen elämän tekstejä, jotka eivät vaadi aiheen tuntemusta. Saa selvän yleisiä aihepiirejä käsittelevän laajahkonkin tekstin pääasioista, mutta vaativammista teksteistä voi jäädä osia ymmärtämättä ja vieraammat aihepiirit saattavat tuottaa vaikeuksia.

4 → Ymmärtää vaivatta yleisiä aihepiirejä käsitteleviä tekstejä. Ymmärtää teksteistä pääsisällön, havaitsee tekstissä mainittujen asioiden keskinäiset yhteydet ja pystyy tekemään tekstin perusteella johtopäätöksiä. Muutamat yksityiskohdat ja tekstin sävyt voivat jäädä epäselviksi.

Kirjoittaminen

3 → Pystyy kirjoittamaan yksinkertaista, yhtenäistä tekstiä tavallisista aiheista. Teksti on sisällöltään pääosin ymmärrettävää, mutta jotkin epäselvät ilmaukset, epä johdonmukaisuudet tai ei-kohdekielinen rakenteiden käyttö katkaisevat paikoin lukurytmin tai vaikeuttavat ymmärtämistä.

4 → Pystyy kirjoittamaan sekä yksityisiä että puolivirallisia tekstejä ja esittämään ajatuksiaan yhtenäisenä kokonaisuutena. Pystyy ilmaisemaan näkökantansa suhteellisen laajasti sekä korostamaan esityksessään keskeisiä seikkoja. Tekee eron virallisen ja epävirallisen kielimuodon välillä, mutta epäluonteivia ilmauksia saattaa esiintyä satunnaisesti.

Ylimmän tutkinnon taitotasojen kuvaukset

Puheen ymmärtäminen

5 → Ymmärtää kaikenlaista normaalitempoista puhetta, vaikka joskus ymmärtäminen voi vaatia ponnistelua, jos aihepiiri tai asian käsittely on vierasta tai jos asioiden välisiin suhteisiin vain viitataan eikä niitä ilmaista täsmällisesti. Ymmärtää monimutkaisia ohjeita ja pystyy seuraamaan kaikenlaista argumentointia, jos aihepiiri on suhteellisen tuttu. Murteellisuudet tuottavat jonkin verran vaikeuksia.

6 → Ymmärtää vaikeuksista kaikenlaista puhuttua kieltä silloinkin, kun kyse on syn-typeräisen nopeasta puheesta, jos saa jonkin verran aikaa tutustua aksenttiin. Murteet ja hienot sävyerot saattavat kuitenkin tuottaa vaikeuksia.

Puhuminen

5 → Puhuu sujuvasti ilman, että olisi useinkaan selvää tarvetta hakea ilmauksia. Puheenvuorot ovat luontevia, yhtenäisiä ja sopivan pituisia. Pystyy esittämään selkeän, yksityiskohtaisen kuvauksen monimutkaisestakin aiheesta. Osaa käyttää idiomaattisia ilmauksia ja arkielämän sanontoja ja pystyy ilmaisemaan sävyeroja kohtalaisen hyvin, vaikka harvinaisten sanojen ja monimutkaisten lauserakenteiden käyttö saattaa kuitenkin tuottaa vaikeuksia.

6 → Puhuu erittäin sujuvasti ja puheessa esiintyy vain satunnaisesti ei-kohdekielisiä piirteitä, kuten vierasta korostusta. Pystyy ilmaisemaan täsmällisesti hienojakin merkitysvaihteita, käyttämään myös idiomaattisia ilmauksia monipuolisesti ja tarkoituk- senmukaisesti sekä varioimaan puhettaan kielellisesti ja sisällöllisesti tilanteeseen so- pivalla tavalla.

Tekstin ymmärtäminen

5 → Ymmärtää lähes vaikeuksista rakenteellisesti ja kielellisesti monimutkaisia teks- tejä ja myös oman aikamme kirjallisuutta. Sävyt ja merkitysvaihteet voivat kuitenkin aiheuttaa ymmärtämisiongelmiä.

6 → Ymmärtää käytännöllisesti katsoen kaikenlaista kirjoitettua kieltä. Pystyy havait- semaan tyylieroja, mutta harvinaisten ilmausten merkitysvaihteet voivat joskus tuot- ta vaikeuksia.

Kirjoittaminen

5 → Pystyy kirjoittamaan selkeää, yksityiskohtaista ja sujuvaa tekstiä erilaisista ai- heista asiaan kuuluvalla tyyllillä. Kykenee esittämään ja perustelemaan mielipiteensä vaativastakin aiheesta. Harvinaisten sanojen ja monimutkaisten lauserakenteiden käyttö saattaa kuitenkin tuottaa vaikeuksia.

6 → Pystyy kirjoittamaan erittäin sujuvia erityyppisiä tekstejä, joissa esiintyy vain sa- tunnaisesti ei-kohdekielisiä piirteitä. Pystyy kirjoittamaan sisällöltään monipuolisia, rakenteeltaan loogisia ja kielellisesti idiomaattisia tekstejä vivahteikkaalla ja tilantee- seen sopivalla tyyllillä.

Aihealueet

Seuraavaa aihealuejaottelua noudatetaan kaikissa osakokeissa (puheen ymmärtäminen, puhuminen, tekstin ymmärtäminen ja kirjoittaminen). Yksittäisessä tutkinnossa käsitellään kuitenkin vain osaa tässä esitellyistä aihealueista.

<i>Aihealueet</i>	<i>Perustaso</i>	<i>Keskitaso</i>	<i>Ylin taso</i>
A Minä ja taustani			
Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti: * perustiedot (nimi; myös kirjaimittain sanottuna, osoite, puhelinnumero, sukupuoli, ikä, syntymäpaikka ja -aika) * kansallisuus * perhe, sukulaiset ja ystävät * kotieläimet * koulutus, kielitaito * ammatti, työpaikka, työttömyys * ulkonäkö, luonne * harrastukset ja oman mielenkiinnon kohteet (kulttuuri, urheilu)	Vähintään nimeämällä, lyhyesti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Perusteellisemmin ja vivahteikkaammin kuin edellisellä tasolla	Laajemmin ja syvällisemmin kuin edellisillä tasoilla
B Koti ja asuminen			
Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti: * kotipaikka * asuminen (asumismuodot, huoneet, kalustus) * asuinalue (kaupunki/maaseutu, palvelut, viihtyisyys, harrastusmahdollisuudet) * asuinolosuhteet ja asuntopoliittikka * asumisturvallisuus	Vähintään nimeämällä, lyhyesti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Perusteellisemmin ja vivahteikkaammin kuin edellisellä tasolla	Laajemmin ja syvällisemmin kuin edellisillä tasoilla
C Kauppa ja palvelut			
Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti: * ostosten teko ja palvelujen käyttäminen (pankki, posti, ravintola, vakuutuslaitokset, tavaratalot) * ostoksiin ja palveluihin liittyvät palautteet (kiitokset, valitukset) * mitat (rahayksiköt, hinnat, koko, paino) * maksutavat * aukioloajat	Pääpiirteittäin vähintään nimeämällä omaan elämään liittyvistä asioista suppeasti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Perusteellisemmin ja vivahteikkaammin, myös muista kuin omaan elämään liittyvistä asioista	Edellistä abstraktimmalla tasolla vertailun ja analysoiden
D Kulttuuri			
Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti: * urheilu (eri lajit, huippu-urheilu, urheilu vapaa-ajan viettotapana) * taide (kuvataiteet, teatteri, kirjallisuus) * musiikki (eri musiikinlajit, musiikin merkitys)	Tuttavallisissa tilanteissa, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen, lähinnä suullisesti	Edellisten lisäksi myös puolivirallisissa tilanteissa	Edellisten lisäksi myös virallisissa tilanteissa, työpaikannsa tai maansa edustajana

jatkuu

<i>Aihealueet</i>	<i>Perustaso</i>	<i>Keskitaso</i>	<i>Ylin taso</i>
D Kulttuuri <i>jatkuu</i>			
<ul style="list-style-type: none"> * kansanperinteet ja kansalliset tavat * ruoka (perinneruuat, ruokailutottumukset) * kirjasto * populäärikulttuuri (tv-ohjelmat, mainokset, mediat) * uskonnot ja maailmankatsomukset 			
E Matkustaminen			
<p>Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> * tiedonhankinta matkakohteesta ja majoitusmahdollisuuksista * matka- ja majoitusjärjestelyt, matkavakuutus * joukkoliikenne (lähtö- ja saapumisaikojen selvittäminen, lipun osto, reitin ja matkustustavan valinta) * kuulutukset ja kyltit kulkuneuvoissa, tulleissa ja julkisissa rakennuksissa * maahantulo ja maastalähtö * hotellissa asioiminen * tutustumiskäynnit, työvierailut ja koulutustilaisuudet * tien neuvominen ja ajo-ohjeet, liikennemerkkit ja -säännöt * kulkuvälineen vuokraaminen ja huolto * matkakohteen esittely ja neuvojen antaminen * ongelmatilanteet: tavaroiden katoaminen, varkauudet, onnettomuudet 	Lähinnä perusasioiden ymmärtäminen ja niistä kertominen suppeasti, perussanastoa käyttäen	Itsenäinen selviytyminen matkanjärjestelyistä	Edellisten lisäksi myös selviytyminen vastuunkantajana tai toisten matkalaisien edustajana
F Terveys ja hyvinvointi			
<p>Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> * fyysinen ja psyykinen vointi * ruumiinosat * sairastuminen (avun hakeminen, lääkärissäkäynti, sairaala) * tapaturmat, sairaudet ja asiointi apteekissa * hätätapauksessa toimiminen * terveydenhuolto * terveystarkastus * elämäntavat * toimintaohjeet (lääkkeet, kuntoutus, jumppa) 	Vähintään nimeämällä, lyhyesti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Perusteellisemmin kuin edellisellä tasolla	Vivahteikkaammin ja tarkemmin
G Työ			
<p>Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> * perustiedot (työpaikka, työtoverit, työaika, työtyytyväisyys) * päivittäinen rutiini (työpäivän pituus, vaiheet, tauot, vapaa-aika, työajan seuranta) * työvuosi (työjaksot, lommat) * työkokemus (työtehtävien kuvaus, pätevyysvaatimukset) * oman työn vaatima kielitaito * oma ammatti, ammattiala ja lähialat 	Vähintään nimeämällä, lyhyesti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Perusteellisemmin ja vivahteikkaammin kuin edellisellä tasolla	Edellisten lisäksi laajemmin myös yleisellä tasolla
			<i>jatkuu</i>

<i>Aihealueet</i>	<i>Perustaso</i>	<i>Keskitaso</i>	<i>Ylin taso</i>
<p>G Työ <i>jatkuu</i></p> <ul style="list-style-type: none"> * palkkaus, arvostus, ilmapiiri ja työssä viihtyminen * urakehitys ja uratoiveet * työturvallisuus ja ergonomia * työllisyys ja työttömyys * ammattiyhdistystoiminta (palkka ja työsuhte-edut) * kokoukset ja neuvottelu 			
<p>H Ympäristö</p> <p>Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> * luonto ja ympäristö * sää, ilmasto, vuodenaajat * luonnonvarat * luonnon- ja ympäristönsuojeluun liittyvät kysymykset * kierrätys ja lajittelu * ekologiset kysymykset * luonnonkatastrofit ja -mullistukset * eläimet (lajit, olosuhteet, käyttäytyminen) * kasvit (lajit, elinolosuhteet, hyödyntäminen) * maatalous (maanviljely, karjanhoito) 	<p>Lyhyesti ja yksinkertaisesti kuvaten</p>	<p>Laajempienkin kokonaisuuksien ymmärtäminen ja oman maan oloista kertominen yleisellä tasolla</p>	<p>Edellisiä abstraktimmalla tasolla vertaillen ja analysoiden (yleistiedon varassa)</p>
<p>I Yhteiskunta</p> <p>Osallistujan tulee pystyä käsittelemään seuraavia aiheita suullisesti ja kirjallisesti:</p> <ul style="list-style-type: none"> * väestö (rakenne, historia) * maan sijainti (naapurimaat, kansainväliset yhteydet) * koulutusjärjestelmä (tavoitteet, tehtävät, erilaiset oppilaitokset) * kieliolot * poliittinen järjestelmä (rakenne, toimivuus, vaalit, hallinto) * historia (keskeiset vaiheet ja niiden vaikutukset) * talouselämä (tärkeimmät elinkeinot, työmarkkinat, yksityinen kulutus, julkinen talous, verotus, EU, globalistuminen) * sosiaaliturvajärjestelmä (rakenne, toimivuus) * oikeusturvajärjestelmä (oikeuslaitos, ihmisoikeudet, lainsäädäntö) * tasa-arvo (sukupuoli, alueellisuus, vähemmistöt) * teknologia (kehitys, sovellukset, vaikutukset) * onnettomuudet ja rikokset 	<p>Lähinnä perusasioiden ymmärtäminen ja niistä kertominen suppeasti, perustannastoa käyttäen</p>	<p>Laajempienkin kokonaisuuksien ymmärtäminen ja oman maan tilanteesta kertominen yleisellä tasolla</p>	<p>Edellistä abstraktimmalla tasolla vertaillen ja analysoiden (yleistiedon varassa)</p>

Kielenkäyttötarkoitukset

Seuraavia kielenkäyttötarkoituksia noudatetaan kaikissa osakokeissa (puheen ymmärtäminen, puhuminen, tekstin ymmärtäminen ja kirjoittaminen). Yksittäisessä tutkinnossa käsitellään kuitenkin vain osaa tässä esitellyistä kielenkäyttötarkoituksista.

<i>Kielenkäyttötarkoitukset</i>	<i>Perustaso</i>	<i>Keskitaso</i>	<i>Ylin taso</i>
A Tietojen antaminen, selostaminen ja kysyminen,			
esimerkiksi * toteaminen, nimeäminen * kertominen, kuvaileminen, selostaminen * selittäminen, korjaaminen, tarkentaminen ja niiden pyytäminen * kysyminen, tiedusteleminen * tiedottaminen * myöntävästi ja kieltävästi vastaaminen	Suppeasti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Perusteellisemmin ja luontevammin; muodollisuusasteiltaan erilaisiin tilanteisiin paremmin sopeuttaen	Edellisiä abstraktimmalla tasolla ja vivahteikkaammin; myös virallisissa yhteyksissä
B Mieliteiden ja asenteiden ilmaiseminen,			
esimerkiksi * mielipiteiden ilmaiseminen ja kysyminen * puolesta ja vastaan väittäminen * samaa mieltä oleminen, väitteen hyväksyminen * eri mieltä oleminen, väitteen kiistäminen * tietoisuuden ja epätietoisuuden ilmaiseminen * varmuusasteen ilmaiseminen ja kysyminen * myönteisyyden ja kielteisyyden ilmaiseminen	Suppeasti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Perusteellisemmin ja luontevammin; muodollisuusasteiltaan erilaisiin tilanteisiin paremmin sopeuttaen	Edellisiä abstraktimmalla tasolla ja vivahteikkaammin; myös virallisissa yhteyksissä
C Tunteiden ilmaiseminen ja kysyminen,			
esimerkiksi * ilon, mielihyvän, tyytyväisyyden ja toivon ilmaiseminen * surun, mielihäviön, tyytymättömyyden ja epätoivon ilmaiseminen * neuvottomuuden, pettymyksen, vihastumisen, huolen ja pelon ilmaiseminen * kyllästymisen ja turhautumisen ilmaiseminen * myötätunnon ilmaiseminen * hämmästyksen ilmaiseminen * kiitollisuuden ilmaiseminen * hyväksymisen ja paheksumisen ilmaiseminen	Suppeasti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Perusteellisemmin ja luontevammin; muodollisuusasteiltaan erilaisiin tilanteisiin paremmin sopeuttaen	Edelleen monipuolisemmin ja vivahteikkaammin, tarkemmin ilmaisin
D Asioiden hoitaminen,			
esimerkiksi * ostaminen ja muu asioiminen * pyytäminen ja tilaaminen * ajan tms. sopiminen, varaaminen ja peruuttaminen * neuvojen ja ohjeiden antaminen ja pyytäminen * avun pyytäminen ja tarjoaminen * luvan pyytäminen ja antaminen * kutsuminen * muistuttaminen, varoittaminen * rohkaiseminen	Suppeasti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Täsmällisemmin ja muodollisuusasteiltaan erilaisiin tilanteisiin paremmin sopeuttaen	Edelleen vivahteikkaammin sekä lisäksi virallisissa yhteyksissä (esim. kokoukset, neuvottelut)

<i>Kielenkäyttötarkoitukset</i>	<i>Perustaso</i>	<i>Keskitaso</i>	<i>Ylin taso</i>
E Sosiaalisten käytänteiden ja normien mukaan toimiminen,			
esimerkiksi * tervehtiminen ja hyvästeleminen * puhutteleminen ja puhutteluun vastaaminen * itsensä ja toisen esitteleminen * anteeksipyyttäminen ja pahoittelu * kiittäminen * kohteliaisuuksien ja onnittelujen esittäminen ja niihin vastaaminen * terveisten lähettäminen ja välittäminen * kohtelias kieltäytyminen	Lähinnä tuttavallisissa tilanteissa; suppeasti, jokseenkin tilanteeseen sopivasti, perusilmauksia ja fraaseja käyttäen	Tilanteisiin jo paremmin sopeutetaan, tuttavallisissa ja puolivirallisissa tilanteissa	Edelleen vivahteikkaammin sekä lisäksi virallisissa yhteyksissä kuten edustustehtävissä
F Viestinnän säätely,			
esimerkiksi * huomion kiinnittäminen * kohtelias keskeyttäminen, keskusteluun mukaan pääseminen * tarkennuskysymykset, toistaminen, kirjaimittain sanominen ja niiden pyytäminen * ymmärtämisen ja ymmärtämisvaikeuksen viestiminen * ilmaisun korjaaminen ja täsmentäminen * epäröinti ja diskurssipartikkeleiden käyttö	Suppeasti perusilmauksia ja fraaseja käyttäen, vivahteita erottelematta	Luontevampana osana viestintää	Luontevasti ja vivahteikkaasti

Todistusmalli

Suomen kieli

N N (23.05.1956) on osallistunut Yleisten kielitutkintojen suomen kielen keskitason tutkintoon. Tutkinnon kunkin osataidon hyväksytystä suorituksesta voi saada tasoarvion 3–4. Yleisissä kielitutkinnoissa kielitaidon arviointi perustuu kuuteen taitotasoon, jotka on kuvattu todistuksen kääntöpuolella. Yleisten kielitutkintojen taitotasosteikko vastaa Eurooppalaisen viitekehyksen (EVK) taitotasosteikkoa.

Suorituksen perusteella hänen kielitaitonsa on arvioitu osataidoittain seuraavasti:

Puheen ymmärtäminen	3
Puhuminen	3
Tekstin ymmärtäminen	4
Kirjoittaminen	3

Tutkinnon järjestäjä:
Heinolan kansalaisopisto

Helsingissä, 28.1.2012

M M
Kielitutkintotoimikunnan puheenjohtaja

Tämä on
tekstimalli
todistuksesta

Tämä tutkinto perustuu yleisistä kielitutkinnoista annettuun lakiin 964/2004 sekä valtioneuvoston asetuksiin 1163/2004 ja 1109/2011.

Yleisten kielitutkintojen keskitason tutkinnon suorittanut henkilö on osallistunut kielitaitotutkintoon, jossa on puheen ymmärtämisen, puhumisen, tekstin ymmärtämisen ja kirjoittamisen tehtäviä.

Keskitason tutkinnossa osallistujan tulee osoittaa kykynsä muun muassa

- selviytyä tuttavallisissa ja puolivirallisissa asiointitilanteissa ja ilmaista omia mielipiteitään
- ymmärtää keskeinen sisältö esimerkiksi ajankohtaisia ilmiöitä käsittelevistä keskusteluista ja uutisista
- ymmärtää keskeinen sisältö esimerkiksi artikkeleista, tiedotteista ja ohjeista
- kirjoittaa yksityisiä tai puolivirallisia tekstejä
- hallita kielen keskeistä sanastoa ja rakenteita.

		Taitotasokuvaukset	EVK:n asteikko
Ylin taso	6	Ymmärtää vaikeuksista kaikenlaista puhuttua ja kirjoitettua kieltä. Ilmausten hienot sävyerot tuottavat enää harvoin vaikeuksia. Puhuu ja kirjoittaa erittäin sujuvasti tilanteeseen sopivalla tyylillä ja pystyy ilmaisemaan hienojakin merkitysvaihteluita. Kieliopin ja sanaston hallinta on varmaa lähes kaikissa tilanteissa, ja pienetkin puutteet ovat harvinaisia.	C 2
	5	Ymmärtää kaikenlaista normaalitempoista puhetta, vaikka joskus ymmärtäminen voi vaatia ponnistelua, jos aihepiiri tai asian käsittely on vierasta. Ymmärtää rakenteellisesti ja kielellisesti monimutkaisia tekstejä ja oman aikamme kirjallisuutta. Puhuu ja kirjoittaa selkeästi ja sujuvasti erilaisista aiheista, mutta harvinaisten sanojen ja monimutkaisten lauserakenteiden käyttö saattaa kuitenkin tuottaa vaikeuksia.	C 1
Keskitaso	4	Ymmärtää normaalitempoista puhetta yleisistä aihepiireistä, mutta joitakin yksityiskohtia saattaa jäädä ymmärtämättä. Nopea puhekieli ja murteellisuudet tuottavat kuitenkin vaikeuksia. Ymmärtää vaivatta yleisiä aihepiirejä käsitteleviä tekstejä, joskin muutamat tekstin välittämät sävyerot voivat jäädä epäselviksi. Selviää melko hyvin erilaisissa sekä virallisissa että epävirallisissa puhetilanteissa. Pystyy kirjoittamaan sekä yksityisiä että puolivirallisia tekstejä ja esittämään ajatuksiaan yhtenäisinä kokonaisuuksina.	B 2
	3	Ymmärtää pidempää yhtäjaksoista puhetta ja keskeisen ajatuksen monista televisio- ja radio-ohjelmista, jos aihepiiri on tuttu ja puhetempo normaali. Ymmärtää tavallisia jokapäiväisen elämän tekstejä, mutta vaativimmat tekstit, joiden aihepiiri on vieras, saattavat tuottaa vaikeuksia. Selviää tavallisimmissa käytännön puhetilanteissa ja pystyy kirjoittamaan yksinkertaista, yhtenäistä tekstiä tavallisista aiheista, vaikkakin kielipiilliset ja sanastolliset puutteet toisinaan vaikeuttavat ymmärtämistä.	B 1
Perustaso	2	Ymmärtää selkeää ja yksinkertaistettua puhetta, joka käsittelee jokapäiväisiä ja tuttuja asioita. Ymmärtää helposti lyhyitä, yksinkertaisia tekstejä ja saa selville pääasiat jokapäiväisen elämän aihepiirejä käsittelevistä teksteistä. Selviää rutiininomaisissa yksinkertaista tiedonvaihtoa vaativissa puhetilanteissa, vaikka ääntäminen tai kielen hallinta voi olla vielä puutteellista. Pystyy kirjoittamaan suppeita, yksinkertaisia tekstejä jokapäiväisistä asioista, mutta teksti voi olla hajanaista.	A 2
	1	Ymmärtää hitaasta ja selkeästä puheesta yksinkertaisia perustason ilmauksia, jotka liittyvät suoraan omaan elämään tai jotka koskevat välitöntä konkreettista ympäristöä. Pystyy ymmärtämään joitakin asioita helppotajuisista ja lyhyistä teksteistä. Selviää kaikkein yksinkertaisimmissa puhetilanteissa, mutta puhe on hidasta ja hyvin katkonaista ja ääntämisessä ja/tai kielen hallinnassa voi olla puutteita. Pystyy kirjoittamaan erittäin lyhyitä tekstejä, joissa on lukuisia kielellisiä puutteita.	A 1

Yleisten kielitutkintojen taitotasosteikko on linkitetty empiirisesti Eurooppalaisen viitekehysten asteikkoon.